

AKTYWNY SENIOR

POWIATOWY PROGRAM
DLA SENIORÓW
NA LATA 2019-2023

Spis Treści

I.	Wprowadzenie	1
II.	Uwarunkowania prawne	2
III.	Założenia długofalowych działań na rzecz Seniorów w Powiecie Będzińskim na lata 2019-2023.....	2
	3.1 Główne długofalowe założenie programu na rzecz Seniorów w Powiecie Będziński na lata 2019 – 2023.	2
	3.2 Propozycje na przyszłość.....	3
	3.2.1 Stworzenie systemowych rozwiązań pozwalających na rozwój usług medycznych dla osób starszych w tym:	3
	3.2.2 Promocja i profilaktyka zdrowotna.....	4
	3.3 Polityka Społeczna.....	4
	3.4 Bezpieczeństwo.....	5
	3.5 Przestrzeń i miejsce zamieszkania	6
	3.6 Aktywność zawodowa	6
	3.7 Aktywność: edukacyjna, społeczna i kulturalna osób starszych.....	7
	3.8 Promocja tzw. „Srebrnej gospodarki”	8
	3.9 Wzmacnianie relacji międzypokoleniowych	8
IV.	„AS - Aktywny Senior Powiatowy Program dla Seniorów na lata 2019-2023”	9
	4.1 Powiązania projektu „AS – Aktywny Senior Powiatowy Program dla Seniorów na lata 2019-2023” z kluczowymi dokumentami i programami Starostwa Powiatowego w Będzinie.	9
	4.2 Misja polityki Powiatu Będzińskiego	10
V.	Zarys programu o nazwie „AS-Aktywny Senior. Powiatowy Program dla Seniorów na lata 2019-2023”. 12	
	5.1 Cel główny	12
	5.2 Cele szczegółowe.....	12
	5.3 Krótki opis działań, poprzez które zostanie osiągnięty cel główny	12
	5.4 Działania	13
	5.5 Krótki opis w/w działań.....	14
VI.	Miernik celu głównego	19
VII.	Kampania społeczna	20
VIII.	Finansowanie i monitorowanie programu.....	20
IX.	Podsumowanie.....	21

I. Wprowadzenie

Wzrastająca liczba osób powyżej 60 roku życia obliguje do rozwoju politykę społeczną państwa skierowanej do tej grupy odbiorców i stworzenia jej zarówno aktualnie, jak również w przyszłości możliwości zaspokajania potrzeb oraz budowania odpowiednich stosunków między starszym a młodszym pokoleniem. Niezmiernie ważne jest również, aby prowadzone działania nie prowadziły do ograniczenia więzi rodzinnych i społecznych. Starzenie się społeczeństwa zobowiązuje do podjęcia działań dotyczących niemalże wszystkie płaszczyzny życia.

„Polityka Senioralna jest to ogół celowych działań organów administracji publicznej wszystkich szczebli innych organizacji i instytucji, które realizują zadania i inicjatywy kształtujące warunki dla godnego i zdrowego starzenia się.”¹

Polityka senioralna w Powiecie Będzińskim musi być rozumiana szeroko, jako ogół działań, w okresie całego życia człowieka, prowadzących do zapewnienia warunków wydłużenia aktywności, zarówno zawodowej, jak i społecznej, oraz samodzielnego, zdrowego, bezpiecznego i niezależnego życia osób starszych. Jednym z elementów polityki społecznej jest polityka senioralna, wyznaczająca cele i kierunki działań, które dzięki różnym podmiotom oraz założeniom będą mogły być realizowane w obszarze zabezpieczenia społecznego: rynku pracy, zdrowia, edukacji, infrastruktury, kształtujące warunki dla godnego i zdrowego starzenia się.

Jednym z najważniejszych działań realizowanych w ramach polityki senioralnej jest program „AS – Aktywny Senior. Powiatowy program dla Seniorów na lata 2019 – 2023”.

Program skierowany dla seniorów jest istotnym elementem budowania kompleksowego wsparcia dla różnych grup społecznych. Seniorzy, jeżeli zdrowie im na to pozwala, chcą być aktywni, także na emeryturze. W naszych działaniach przywiązujemy dużą wagę do stworzenia osobom starszym warunków do aktywnego i satysfakcjonującego życia po zakończeniu aktywności zawodowej. Kluczowe jest bowiem zapobieganie wykluczeniu osób starszych.

Jego celem jest zwiększenie aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym seniorów poprzez zwiększenie dostępności na korzystnych warunkach dla Seniorów różnych usług i ofert od partnerów projektu.

---

¹ Źródło: „Założenia Długofalowej Polityki Senioralnej w Polsce na lata 2014-2020”

II. Uwarunkowania prawne

Program „AS-Aktywny Senior. Powiatowy Program dla Seniorów na lata 2019-2023” jest kontynuacją poprzedniego podobnego w swej formie i założeniach programu, który powstał Uchwałą Nr XXXIII Rady Powiatu Będzińskiego z dnia 27 lutego 2014 roku w sprawie przyjęcia Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020. Uwarunkowania prawne programu wynikają z następujących przepisów:

- art. 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 995 ze zm.), który mówi, że powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym, w zakresie edukacji publicznej, promocji i ochrony zdrowia, pomocy społecznej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, polityki prorodzinnej, przeciwdziałania bezrobociu i aktywizacji lokalnego rynku pracy, promocji powiatu, współpracy i działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2018 r. poz. 450, 650 i 723);

- art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1508, ze zm.) o brzmieniu: do zadań własnych powiatu należy: opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka - po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami;

- uchwała nr XXXIII Rady Powiatu Będzińskiego z dnia 27 lutego 2014 roku w sprawie przyjęcia Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020.

III. Założenia długofalowych działań na rzecz Seniorów w Powiecie Będzińskim na lata 2019-2023.

3.1 Główne długofalowe założenie programu na rzecz Seniorów w Powiecie Będziński na lata 2019 - 2023.

Projekt przewiduje realizację szeregu działań wobec ogółu osób starszych w ramach następujących obszarów:

- 1) Poprawa sytuacji osób starszych dla godnego starzenia się w dobrym zdrowiu.
- 2) Kształtowanie pozytywnego postrzegania starości w społeczeństwie.
- 3) Uczestnictwo w życiu społecznym oraz wspieranie wszelkich form aktywności obywatelskiej, społecznej, kulturalnej, artystycznej, sportowej i religijnej osób starszych.
- 4) Tworzenie warunków umożliwiających wykorzystanie potencjału osób starszych jako aktywnych uczestników życia lokalnego i rynku pracy, dostosowanych do ich możliwości psychofizycznych oraz sytuacji rodzinnej.
- 5) Promocja zdrowia, profilaktyka chorób, dostęp do diagnostyki, leczenia i rehabilitacji.
- 6) Zwiększanie bezpieczeństwa fizycznego – przeciwdziałanie przemocy, łamaniu prawa i zaniedbaniom wobec osób starszych.
- 7) Tworzenie warunków do solidarności i integracji międzypokoleniowej.
- 8) Przeciwdziałanie wykluczeniu osób starszych jako grupy społecznej.

3.2 Propozycje na przyszłość

Cel: Stworzenie kompleksowego systemu opieki (całodobowej opieki geriatrycznej-oddział szpitalny, dzienna opieka geriatryczna – dzienny ośrodek, specjalistyczna ambulatoryjna opieka geriatryczna realizowana w poradni geriatrycznej oraz opieka domowa prowadzona przy poradni geriatrycznej, geriatryczny zespół konsultacyjny funkcjonujący przy szpitalu lub poradni przyszpitalnej).

3.2.1 Stworzenie systemowych rozwiązań pozwalających na rozwój usług medycznych dla osób starszych w tym:

- Rozwój geriatry (stworzenie oddziału geriatrycznego, zwiększenie ilości łóżek w Zakładzie Pielęgnacyjno – Opiekuńczym i dostosowanie infrastruktury PZZOZ w Będzinie do zwiększającej się liczby chorych w wieku podeszłym w ramach możliwości ich kontraktowania przez NFZ)
- Wspieranie poradni i opieki geriatrycznej (upowszechnianie rozwiązań umożliwiających uzyskanie dalszej opieki lekarskiej u lekarzy POZ i innych specjalistów z zakresu chorób przewlekłych wieku starczego zdiagnozowanych przez specjalistów)
- Poszerzenie systemu kształcenia kadry medycznej o zagadnienia dotyczące specyfiki chorób występujących wśród osób w wieku podeszłym.

3.2.2 Promocja i profilaktyka zdrowotna

- Edukacja społeczeństwa pod kątem procesów starzenia się organizmu.
- Przygotowanie do okresu własnej starości pod względem wiedzy na temat zmian jakie zachodzą w organizmie człowieka, zmian fizycznych i psychicznych podczas procesu starzenia się.
- Stworzenie mechanizmów pomocy psychologicznej dla osób przeżywających kryzys związany z procesem starzenia się organizmu.
- Stworzenie grup wsparcia w związku z zakończeniem aktywności zawodowej i zmianie ról w rodzinie i społeczeństwie.
- Promocja właściwego stylu życia w sferach: zdrowia psychicznego, odżywiania się, higieny ciała, rekreacji, aktywności intelektualnej, rytmu dnia, unikania ryzykownych zachowań pod względem zdrowotnym.
- Rozwój i wspieranie aktywności fizycznej (proponycja: zajęcia fitness dla seniorów)

3.3 Polityka Społeczna

Cel: Rozwój usług społecznych i opiekuńczych dostosowanych do potrzeb osób starszych w tym:

Rozwój usług społecznych dostosowanych do potrzeb i możliwości osób starszych:

- Likwidowanie barier architektonicznych.
- Likwidowanie barier transportowych.
- Upowszechnianie korzystania z możliwości świadczonych usług opiekuńczych świadczonych przez instytucje i organizacje pozarządowe w domu i poza domem Seniora (domy pomocy, opiekunowie dzienni, zorganizowana pomoc sąsiedzka, wspieranie rozwoju form samopomocowych, wolontariatu itp.).
- Planowanie i organizowanie usług społecznych z uwzględnieniem potrzeb osób starszych w kierunku edukacyjnym, kulturalnym, rekreacyjnym.
- Stworzenie systemu wsparcia dla opiekunów nieformalnych na poziomie Powiatu (wsparcie rodziny i opiekunów nieformalnych poprzez stworzenie szerokiego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania wsparcia z konkretnych instytucji – MOPS, PCPR, PZZOZ) w celu poprawy jakości opieki i tym samym komfortu życia osobie starszej.
- Rozwój systemu wsparcia świadczeń pieniężnych w tzw. naturze np. karty rabatowe.

- Zapewnienie wsparcia osobom starszym mieszkającym w jednoosobowych gospodarstwach domowych.
- Stworzenie systemu informowania i edukowania opiekunów o problemach związanych z opieką nad osobą starszą i sposobami radzenia sobie z tymi problemami.
- Opracowanie i wspieranie wdrożenia systemu teleopieki oraz wykorzystanie innowacyjnych technologii w ułatwieniu organizacji opieki dla osób starszych (aktywizacja środowisk lokalnych w celu stworzenia społecznych – sąsiedzkich metod samopomocy przy wykorzystaniu nowych technologii).

3.4 Bezpieczeństwo

Cel: zapewnienie bezpieczeństwa osób starszych i przeciwdziałanie stosowanym przeciw nim nadużyciom. Zintensyfikowanie działań zapewniających zabezpieczenia osób starszych przed wystąpieniem wobec nich nadużyć takich jak np. przemocy.

- Stworzenie stanowiska - pełnomocnika ds. przeciwdziałania przemocy tzw. osoby zaufanej (np. przy MOPS lub PCPR), któremu osoby starsze, osoby z ich otoczenia lub pracownicy instytucji mogą sygnalizować z zachowaniem poufności, niepokojące oznaki mogące świadczyć o występowaniu przemocy wobec osoby starszej.
- Zapobieganie przemocy wobec osoby starszej (rozpoznawanie i reagowanie na przypadki przemocy – Policja, Straż Miejska).
- Wprowadzenie w instytucjach opieki i jednostkach dostarczających usługi opiekuńcze procedury postępowania w przypadku wystąpienia przemocy oraz zaznajomienie z procedurami - jednej instytucji/organizacji upoważnionej do działania w przypadku wystąpienia nadużycia wobec osób starszych (pomoc prawna, psychologiczna).
- Prowadzenie działań niwelujących przemoc ekonomiczną, nieuczciwe praktyki handlowe (Powiatowy Rzecznik Konsumentów).
- Zorganizowanie kursu samoobrony dla osób starszych, mającego na celu zwiększenie poczucia bezpieczeństwa wśród seniorów.
- Przeciwdziałanie wyłudzeniom finansowym, których ofiarą padają osoby starsze jako grupa społeczna szczególnie narażona na oszustwa.

Zagwarantowanie bezpieczeństwa seniorom jest podstawowym elementem polityki społecznej wobec osób starszych, bez którego niemożliwe będzie osiągnięcie jej pozostałych celów. Celami kampanii w tym obszarze jest wzmacnianie świadomości społecznej na temat bezpieczeństwa osób starszych, a co za tym idzie ograniczenie liczby nadużyć popełnianych

na szkodę osób starszych, ochronę interesów seniorów oraz promocję zdrowego i bezpiecznego stylu życia wśród seniorów.

3.5 Przestrzeń i miejsce zamieszkania

Cel: wspieranie przestrzennego planowania architektonicznego dostosowanego do potrzeb m.in. grupy osób w wieku senioralnym.

Współpraca z seniorami i organizacjami społecznymi w sprawie oceny miejsc i budynków publicznych pod względem dostępności dla osób starszych.

3.6 Aktywność zawodowa

Cel: zaplanowanie działań w obszarze aktywizacji zawodowej, które pozwolą na jak najlepsze wykorzystanie potencjału osób starszych na rynku pracy i tym samym pozwolą na zwiększenie i przedłużenie aktywności zawodowej osób 50+, 60+.

Rozpowszechnianie oraz poprawa i dostosowanie do potrzeb rynku pracy jak i możliwości odbiorców oferty pracy i edukacji (kursy, szkolenia):

- Rozwój szkoleń dedykowanych osobom 50+, 60+, dostosowanych pod względem metodyki kształcenia i potrzeb rynku pracy tej grupie wiekowej.
- Stwarzanie możliwości rozwoju zawodowego i kariery w każdym wieku (50+, 60+).
- Inicjatywy promujące pozytywne nastawienie społeczeństwa wobec starszych pracowników.
- Zmiana zarządzania zasobami ludzkimi w celu określenia i wykorzystania mocnych stron starszych pracowników.
- Rzetelna ocena efektywności działań kierowanych do osób w wieku 50+.
- Budowanie wyspecjalizowanych narzędzi wspierania doradztwa zawodowego adresowanego do osób w wieku 50+ oraz rekrutacja i rozwój sieci doradców zawodowych w wieku 50+.
- Wspieranie rozwoju tzw. „srebrnej gospodarki”.
- Rozwój pośrednictwa i doradztwa pracy dla osób 50+,60+ wśród instytucji niepublicznych.

3.7 Aktywność: edukacyjna, społeczna i kulturalna osób starszych

Cel: wspieranie idei uczenia się wśród osób starszych i aktywizowanie do działań obywatelskich i społecznych.

- Rozwój oferty edukacyjnej dla osób starszych w obszarach zgodnych z ich potrzebami.
- Zwiększenie dostępności i jakości oferty edukacyjnej kierowanej do osób starszych (innovacyjnych form edukacji, Uniwersytet III Wieku, Akademia Twórczego Rozwoju Seniorów).
- Upowszechnianie edukacji prozdrowotnej.
- Rozwój warunków w różnych formach uczenia się Seniorów (dot. promowania zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej, prawidłowej diety).
- Rozwój świadomości w środowiskach seniorskich w zakresie ewentualnych skutków niebezpiecznych zachowań (nałogi, złe odżywianie się, narażenia na kontuzje i urazy).
- Upowszechnianie edukacji w zakresie nowych technologii.
- Rozwój i wspieranie aktywności społecznej osób starszych (w tym zaangażowania obywatelskiego i wolontariatu).
- Upowszechnianie edukacji obywatelskiej (aspektów formalno – prawnych oraz praktycznych w reprezentowaniu interesu własnego środowiska i grupy społecznej).
- Motywowanie do podejmowania aktywności obywatelskiej.
- Rozwój dialogu i zaangażowania obywatelskiego wśród osób starszych.
- Inicjowanie i wspieranie aktywnego zaangażowania Seniorów w życie społeczne przy współpracy organizacji pozarządowych, kościołów oraz poprzez konsultacje społeczne (informowanie środowiska seniorskiego o planowanych i realizowanych działaniach).
- Promowanie i wspieranie udziału osób starszych w zakresie uczestnictwa w lokalnym życiu społecznym.
- Wspieranie rozwoju wolontariatu kompetencji (nieodpłatne dzielenie się wiedzą, doświadczeniem i umiejętnościami nie tylko zawodowymi, ale także związanymi z pełnionymi funkcjami publicznymi, rodzinnymi lub z tytułu pasji - zainteresowań) wśród osób starszych.
- Zwiększenie uczestniczenia osób starszych w przedsięwzięciach kulturalnych, zarówno jako odbiorców jak i twórców.
- Wspieranie rozwoju warunków dla systemu edukacji międzypokoleniowej.
- Wspieranie nieformalnej edukacji kulturalnej i artystycznej dla rozwijania talentów wśród Seniorów.

- Dostosowanie ośrodków kultury oraz przygotowanie ofert sprzyjających uczestnictwu w kulturze osób starszych.

Prowadzenie aktywnego i zdrowego stylu życia w znacznym stopniu wpływa na stan zdrowia oraz wydłużenie się samodzielności osób starszych. „Bezpieczny i Aktywny Senior” w obszarze aktywności jest podniesienie świadomości społecznej, w szczególności świadomości seniorów na temat znaczenia uczestnictwa osób starych w życiu społecznym, kształtowanie pozytywnego postrzegania starości w społeczeństwie, promocję zdrowego stylu życia i aktywnego starzenia się, propagowanie idei i działań mających na celu przygotowanie się do starości i jak najdłuższe zachowanie samodzielności.

3.8 Promocja tzw. „Srebrnej gospodarki”

Cel: wzmocnienie systemu ekonomicznego, który będzie ukierunkowany na wykorzystanie potencjału osób starszych z uwzględnieniem ich potrzeb.

- Promocja i wspieranie przy tworzeniu tzw. białych miejsc pracy.
- Promocja pracy (zawodu) w sektorze opiekuńczym.
- Promocja działalności gospodarczej w sektorze opieki nad osobami starszymi (rozwój ekonomii społecznej).
- Promocja przy podnoszeniu kwalifikacji opiekunów, także tych nieformalnych.
- Upowszechnianie alternatywnych form opieki dla osób starszych.
- Promocja oferty sprzętu, usług, dostosowanych do możliwości i potrzeb osób starszych.

3.9 Wzmacnianie relacji międzypokoleniowych

Cel: tworzenie i wspieranie solidarności międzypokoleniowej.

- Wzmocnienie działań na rzecz tworzenia pozytywnego wizerunku osób starszych i ich ról w społeczeństwie.
- Upowszechnianie współpracy i wymiany doświadczeń pomiędzy pokoleniami społecznymi.
- Promowanie współpracy pokoleń i pozytywnego wizerunku starości jako zadania misyjnego lokalnych mediów.
- Współpraca między wydziałami, jednostkami, organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami, samorządami w przygotowaniu akcji promocyjnych, programów, kampanii promujących pozytywny wizerunek rodziny wielopokoleniowej i osób starszych.

- Wprowadzenie do systemu formalnej i nieformalnej edukacji zagadnień związanych ze starzeniem się społeczeństwa oraz komunikacji i współpracy międzypokoleniowej.
- Wspieranie projektów międzypokoleniowych poprzez konkursy na inicjatywy międzypokoleniowe, kampanie edukacyjne.

IV. „AS - Aktywny Senior Powiatowy Program dla Seniorów na lata 2019-2023”

4.1 Powiązania projektu „AS – Aktywny Senior Powiatowy Program dla Seniorów na lata 2019-2023” z kluczowymi dokumentami i programami Starostwa Powiatowego w Będzinie.

W roku 2008 Rada Powiatu Będzińskiego przyjęła Uchwałę Rady Powiatu Będzińskiego Nr XX/260/2008 w sprawie: Przyjęcia Strategii Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2009-2020.

Według tej strategii Misją Starostwa Powiatowego w Będzinie jest skuteczna realizacja zadań publicznych na rzecz mieszkańców Powiatu Będzińskiego w sposób zgodny z przepisami prawa. Priorytetami, w/w strategii, które mogą być pomocne przy kontynuacji realizacji projektu o nazwie „AS – Aktywny Senior. Powiatowy Program dla Seniorów na lata 2019-2023” są:

Priorytet I – pełniejsze zaspokojenie potrzeb mieszkańców we wszystkich sferach: edukacyjnej, bytowej, socjalnej, społecznej i ekonomicznej, co wiąże się z poprawą komfortu życia;

Priorytet II – ożywienie życia gospodarczego regionu poprzez różnego typu przedsięwzięcia m.in. poprawę jakości obsługi podmiotów gospodarczych, przygotowanie terenów pod inwestycje, inwestycje infrastrukturalne, przygotowanie kadr;

Strategia Powiatu Będzińskiego na lata 2009 – 2020 jest w dużej części kontynuacją Strategii, która obowiązywała w latach ubiegłych oraz pokazuje powiązania z innymi strategiami i planami poszczególnych gmin wchodzących w skład Powiatu Będzińskiego. Cele strategiczne i kierunki działań zawarte w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego, strategii Powiatu oraz dokumentach strategicznych gmin Powiatu Będzińskiego (patrz str. 44 Strategia Powiatu Będzińskiego na lata 2009 - 2020). Pokazane cele strategiczne w każdej z gmin wchodzących w skład Powiatu Będzińskiego, jak i cele strategiczne Województwa Śląskiego są ze sobą powiązane, bądź mają zbliżone do siebie priorytety w kierunkach działań.

Idąc zgodnie z tendencjami ustanowionymi wyżej w hierarchii krajowej, możemy znaleźć poparcie także w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000 – 2020” przyjętej 4 lipca

2005r. przez Sejmik Województwa, oraz „Strategii Rozwoju Kraju 2020”- Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo. Dokument ten jest podstawowym opracowaniem strategicznym określającym cele i priorytety rozwoju w perspektywie najbliższych lat oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić. Strategia Rozwoju Kraju jest nadrzędnym wieloletnim dokumentem strategicznym rozwoju społeczno – gospodarczego kraju, stanowiącym punkt odniesienia zarówno dla innych strategii i programów rządowych, jak i opracowywanych przez jednostki samorządu terytorialnego, „Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020” – budowa współpracy i wzajemnego zaufania między obywatelami oraz między obywatelami a państwem i jego instytucjami, „Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018–2030 PROO” – który zakłada następujące priorytety: aktywni, świadomi obywatele, aktywne wspólnoty lokalne, silne organizacje pozarządowe w dobrym państwie, rozwój organizacji pozarządowych na rzecz integracji społecznej, rozwój przedsiębiorczości społecznej. W aktach ponadkrajowych takimi dokumentami są: „Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu”, „Europejskie partnerstwo na rzecz innowacji sprzyjającej aktywnemu starzeniu się w dobrym zdrowiu (European Innovation Partnership on Active and Healthy Ageing- EIP AHA), „Rezolucja Rady UE w sprawie odnowionej europejskiej agendy na rzecz uczenia się dorosłych” – przyjęta w listopadzie 2011r. podczas polskiej prezydencji w radzie UE. Zdecydowanie ważnymi dokumentami, na które możemy się powołać przy próbie stworzenia przychylnego obszaru działania dla realizacji przedmiotowego projektu jest:

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014 – 2020, która jest załącznikiem do Uchwały Nr XXXIII/467/2014 Rady Powiatu Będzińskiego z dnia 27 lutego 2014r.

4.2 Misja polityki Powiatu Będzińskiego

Misją polityki społecznej Powiatu Będzińskiego jest:

„Podniesienie jakości i poziomu życia mieszkańców Powiatu Będzińskiego dzięki sprawnie działającemu systemowi wsparcia społecznego, ukierunkowanego na integrację i aktywizację społeczną, ograniczenie bezrobocia i przeciwdziałanie jego skutkom, wyrównywanie szans osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wspieranie rodziny i doskonalenie systemu opieki nad dzieckiem.”

Jednym z celów i priorytetów tej strategii jest między innymi cel 3 tj. „Zapobieganie marginalizacji osób szczególnie narażonych na zjawisko wykluczenia społecznego” oraz cel

strategiczny 4 tj. „Tworzenie osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym oraz aktywizacja osób starszych,” a w szczególności cel operacyjny 4.3 „Podniesienie jakości i poziomu życia osób starszych przez zwiększenie dostępności do oferty pomocowej i zwiększenie liczby możliwych form aktywności” oraz cel operacyjny 4.4 „Ograniczenie zjawiska marginalizacji problemów ludzi starszych.”

Realizacja wszystkich opisanych wyżej celów powinna doprowadzić do zrealizowania wizji Powiatu Będzińskiego jaką jest:

„Powiat Będziński miejscem przyjaznym, bezpiecznym z minimalnym wskaźnikiem bezrobocia, wspierającym rodzinę z bogatą ofertą i infrastrukturą socjalną.”

Program współpracy Powiatu Będzińskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2018 r., poz.450 ze zm.), który jest załącznikiem do Uchwały Nr XLV/483/2018 Rady Powiatu Będzińskiego z dnia 18 października 2018 roku.

Samorząd Powiatowy poprzez prowadzenie działalności we współpracy z organizacjami pozarządowymi, jak również z podmiotami, o których mowa w art. 3 ust.3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie realizuje konstytucyjną zasadę pomocniczości. Zgodnie z tą zasadą państwo i jego struktury powinno wykonywać zadania, które nie mogą być realizowane przez podmioty znajdujące się najbliżej obywatela. Takimi podmiotami są przede wszystkim: samorząd terytorialny oraz organizacje pozarządowe.

To te podmioty stanowią podstawę współczesnego społeczeństwa. Struktury te łączy wspólny cel jakim jest zaspokajanie potrzeb mieszkańców Powiatu.

Fundamentalną korzyścią takiej współpracy będzie umacnianie w społecznej świadomości poczucia odpowiedzialności za wspólnotę lokalną, budowanie społeczeństwa obywatelskiego poprzez aktywizację społeczności lokalnych, integrację podmiotów polityki lokalnej obejmującej swoim zakresem sferę zadań publicznych jak również wprowadzanie nowatorskich działań na rzecz społeczności lokalnych i odciążenie sektora publicznego w realizacji niektórych z nich.

V. Zarys programu o nazwie „AS-Aktywny Senior. Powiatowy Program dla Seniorów na lata 2019-2023”.

5.1 Cel główny

Poprawa jakości i poziomu życia osób starszych dla godnego starzenia się poprzez aktywność społeczną, zawodową oraz system opieki nad osobami starszymi.

5.2 Cele szczegółowe

1. Tworzenie warunków dla integracji wewnątrz i międzypokoleniowej osób starszych przy wykorzystaniu istniejących zasobów infrastruktury społecznej.

2. Ułatwienie dostępu osobom starszym i niepełnosprawnym do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogółu.

3. Wsparcie rodzin osób starszych (w tym niepełnosprawnych) w planowaniu i prowadzeniu życia w możliwie niezależny sposób (np. poprzez zachęcanie osób działających w ramach wolontariatu do świadczenia usługi, jaką jest opieka nad osobą zależną).

4. Wspieranie tworzenia miejsc pracy dla osób w wieku 50 + poprzez niwelowanie problemu ageizmu, czyli dyskryminacji ze względu na wiek.

5. Podniesienie poprzez specjalistyczne kursy lub szkolenia kwalifikacji zawodowych kadry medycznej.

6. Wspieranie rozwoju infrastruktury służącej edukacji osób starszych w tym niepełnosprawnych.

7. Wspieranie organizacji kursów kształcących w kierunku opiekun/asystent osoby starszej, opiekun/asystent osoby niepełnosprawnej.

8. Aktywizacja społeczna osób starszych, w tym niepełnosprawnych poprzez upowszechnianie wolontariatu, partycypację w procesach decyzyjnych w życiu społecznym oraz udział osób starszych w kształtowaniu polityki lokalnej.

5.3 Krótki opis działań, poprzez które zostanie osiągnięty cel główny

Program skierowany jest do osób zagrożonych zjawiskiem wykluczenia społecznego na terenie Powiatu Będzińskiego. Wzrost spójności społecznej i zmniejszenie dysproporcji

w poziomie życia mieszkańców Powiatu Będzińskiego przez m. in. wypracowanie modelu i utworzenie skoordynowanego systemu współpracy instytucjonalnej. Zwiększenie kompatybilności powiatowych instytucji wsparcia i pomocy, opracowanie rodzinnych programów aktywizacji zawodowej, pomocy i integracji społecznej, opracowanie mechanizmu koordynowania i współpracy PUP, instytucji pomocy społecznej, filaru reintegracji społecznej i zawodowej na poziomie Powiatu i jego gmin. Wsparcie dla tworzenia i funkcjonowania różnych form integracji społecznej młodzieży i seniorów wraz z promocją wolontariatu.

Grupy docelowe: mieszkańcy Powiatu Będzińskiego, pracownicy instytucji i integracji społecznej, pomocy społecznej, instytucji rynku pracy oraz administracji samorządowej. Przedstawiciele organizacji pozarządowych realizujących zadania w obszarze pomocy społecznej, rynku pracy, kultury, sportu, kościoły i związki wyznaniowe.

5.4 Działania

Stworzenie Powiatowego Programu dla Seniorów przyczyni się do zwiększenia aktywności społecznej osób starszych poprzez włączenie ich w aktywność społeczną. Będą mogli w ten sposób wykorzystać swoją wiedzę i doświadczenie, stając się jednocześnie aktywnymi uczestnikami życia społeczności lokalnych.

Wzrost spójności społecznej i zmniejszenie dysproporcji w poziomie życia mieszkańców Powiatu Będzińskiego przez m. in. wypracowanie modelu i utworzenie skoordynowanego systemu współpracy instytucjonalnej wobec rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym z tytułu bezrobocia, pozostawania w trwałym bezrobociu i niemożności wyjścia z systemu świadczeń pomocy społecznej ze względu na sprawowaną opiekę nad osobą starszą, zależną i niesamodzielną oraz wsparcie dla tworzenia i funkcjonowania różnych form integracji społecznej młodzieży i seniorów wraz z promocją wolontariatu powinna przynieść oczekiwane efekty w postaci uaktywnienia w życiu społecznym środowiska senioralnego.

Działania nakierowane będą na pomoc w przełamaniu barier i uwarunkowań kulturowych i ekonomicznych, co umożliwi wyjście z izolacji społecznej, zintegrowanie, zwiększenie świadomości, zaktywizowanie kobiet i mężczyzn w wieku senioralnym, czego efektem powinien być ich powrót do czynnego życia w społeczności i choć dla części z nich powrót na rynek pracy.

Działanie 1

Wsparcie przy tworzeniu zespołów pośrednictwa opiekunów/asystentów dla osób starszych i niepełnosprawnych lub niesamodzielnych (np. w ramach Agencji Usług Socjalnych działających przy MOPS lub tworzonych w ramach organizacji pozarządowych, wolontariatu).

Działanie 2

Upowszechnianie kursów kształcących w kierunku opiekun/asystent osoby starszej, opiekun/asystent osoby niepełnosprawnej, niesamodzielnej.

Działanie 3

Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych ukierunkowana na pomoc osobom starszym ze szczególnym uwzględnieniem osób w wieku 50+, powrót na rynek pracy w charakterze np. wykwalifikowanego opiekuna osoby starszej.

Działanie 4

Wsparcie przy tworzeniu przez środowiska lokalne wolontariatów międzypokoleniowych bądź nawiązanie bliższej współpracy z już istniejącymi.

Działanie 5

Udzielanie wsparcia w ich działalności lokalnym Klubom Seniora, Centrum Aktywności Seniora, Dziennemu Domu Pomocy Społecznej, Klubom Integracyjnym.

Działanie 6

Kontynuacja zakładki informacyjnej na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Będzinie tj.: w zakładce Wydział Polityki Społecznej odnośnik pod nazwą „Echo Seniora” lub bezpośrednio na głównej stronie Starostwa.

Działanie 7

Wsparcie dla tworzenia lub działalności lokalnych Uniwersytetów III Wieku/Akademii Twórczego Rozwoju Seniora i Wnuka.

Działanie 8

Aktualizacja „Karty AS- Aktywnego Seniora”.

Działanie 9

Powołanie Powiatowej Rady Seniorów.

5.5 Krótki opis w/w działań

Ad. 1 Zespół pośrednictwa opiekunów/asystentów dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Zakłada się utworzenie przy Powiatowym Centrum Pomocy i Usług Socjalnych lub Centrum Pomocy i Usług Socjalnych – bazy opiekunów i asystentów w zakresie opieki nad Seniorami Niepełnosprawnymi i Niesamodzielnymi. Alternatywnie przy braku pozytywnego

otoczenia (brak środków finansowych pozyskanych na ten cel, brak współpracy poszczególnych Gmin, brak odpowiednich aktów prawnych i wykonawczych) proponujemy:

Wsparcie przy tworzeniu zespołów pośrednictwa opiekunów/asystentów dla osób starszych i niepełnosprawnych lub niesamodzielnych (np. w ramach Agencji Usług Socjalnych tworzonych w ramach organizacji pozarządowych, wolontariatu).

Na prośbę opiekunów prawnych danego Seniora, osoby zainteresowane taką formą pracy lub wolontariatu mogłyby dorywczo sprawować opiekę nad Seniosem/osobą niepełnosprawną, niesamodzielną w warunkach domowych. Zostałaby utworzona także grupa wsparcia (w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi) dla opiekunów osób zależnych. Osoby te mogłyby poznać głębiej chorobę bliskiej osoby, co skutkowało by zmniejszeniem oczekiwań w stosunku do chorego oraz zredukowało by stres związany z opieką nad chorym. Rodziny chorych np. na Chorobę Alzheimera mogłyby uczestniczyć w życiu różnych stowarzyszeń, spotykać się z psychologiem, ergoterapeutą czy służbami medycznymi. Wszystkie te założenia miałyby na celu zapewnienie jak najlepszych warunków życia chorym, z poszanowaniem ich godności oraz zmniejszenie poczucia wyobcowania ich opiekunom.

Ad. 2 Współpraca przy rozpowszechnianiu kursów kształcących w kierunku opiekun/asystent osoby starszej, opiekun/asystent osoby niepełnosprawnej, niesamodzielnej.

Zostaną zorganizowane kursy kształcące w kierunku opiekun/asystent osoby starszej, opiekun/asystent osoby niepełnosprawnej, opiekun/asystent osoby niesamodzielnej.

Szkolenia profesjonalnych opiekunów osób starszych.

Szkolenie będzie obejmowało pozyskanie wiedzy m.in. w zakresie:

- Sylwetka osobowa opiekuna osoby starszej;
- Gerontologia jako nauka;
- Charakterystyka procesu starzenia się;
- Kierunki pomocy i opieki geriatrycznej;
- Teorie procesu starzenia się;
- Psychiczne oznaki starzenia się;
- Choroby wieku podeszłego – zmiany zachodzące w ludzkim organizmie;
- Czynniki wpływające na zdrowie człowieka;
- Wieloaspektowe ujęcie zdrowia i choroby;
- Potrzeby zdrowotne osób starszych;
- Praca lekarza rodzinnego;

- Praca z ludźmi starszymi na poziomie POZ;
- Zadania pielęgniarki rodzinno/środowiskowej;
- Praca pielęgniarki w domu pacjenta;
- Hospitalizacja domowa;
- Praca pomocy społecznej, jej zadania;
- Rodzaje zasiłków i ich przeznaczenie;
- Instytucje realizujące opiekę długoterminową w Polsce;
- Definicja kompleksowej oceny geriatrycznej;
- System kompleksowej oceny geriatrycznej;
- Praca – usługi opiekuńcze;
- Praca. Opieka dzienna dla osób starszych;
- Terapia zajęciowa, rehabilitacja seniorów;
- Zasady prawidłowego żywienia osób starszych;
- Wybrane zagadnienia z farmakologii;
- Pierwsza pomoc;
- Profesjonalny opiekun osoby niepełnosprawnej;
- Filozofia procesu starzenia się, możliwości opóźniania procesu starzenia;
- Charakterystyka niepełnosprawności, medyczne przyczyny niepełnosprawności w różnym wieku;
- Choroby wieku podeszłego, odrębności w leczeniu osób starszych;
- Problemy medyczno – pielęgnacyjne osób starszych i niepełnosprawnych ruchowo;
- Aspekty psychologiczne starzenia się i opieki nad osobami starszymi oraz pomocy niepełnosprawnym;
- Dostosowanie otoczenia do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych ruchowo;
- Usprawnienie osób starszych i osób z różnymi ograniczeniami sprawności;
- Organizowanie opieki zdrowotnej i pomocy społecznej, refundacja. pomoc Państwa dla osób starszych i niepełnosprawnych;
- Aktywizacja osób starszych i niepełnosprawnych, terapia zajęciowa;
- Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych i zakres ich pomocy.

Ad. 3 Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych ukierunkowana na pomoc osobom starszym (ze szczególnym uwzględnieniem osób w wieku 50+, powrót na rynek pracy w charakterze np. wykwalifikowanego opiekuna osoby starszej)

- Zespół pośrednictwa opiekunów/asystentów dla osób starszych

i niepełnosprawnych lub niesamodzielnych,

- Propozycja: stworzenie bazy wykwalifikowanych opiekunów,
- Współpraca z MOPS-ami,
- Współpraca z PUP.

Ad. 4 Wsparcie przy tworzeniu przez środowiska lokalne wolontariatów międzypokoleniowych bądź nawiązanie bliższej współpracy z już istniejącymi.

Wolontariat w powszechnym odczuciu utożsamiany jest z bezpłatną i dobrowolną pomocą innym. Przy czym, wspomniana pomoc może być świadczona w różnoraki sposób i obejmować cały szereg działań. Wolontariatem jest nieodpłatna, dobrowolna praca świadczona na rzecz osób spoza własnego gospodarstwa domowego (w tym na rzecz nie zamieszkującej wspólnie rodziny, przyjaciół, sąsiadów, ale także na rzecz osób nieznanymi), na rzecz środowiska naturalnego, społeczeństwa lub społeczności lokalnej, podejmowana indywidualnie albo w ramach organizacji lub instytucji.

Przewiduje się udzielenia wsparcia w ramach możliwości prawnych i proceduralnych w tworzeniu przez społeczności lokalne wolontariatów bądź nawiązanie bliższej współpracy z już istniejącymi. Tworząc przyjazną atmosferę m.in. w mediach lokalnych która będzie zmierzać do pozyskiwania w jego szeregi osoby młode (młodzież) oraz starsze (60+), wykazujące się dobrym stanem zdrowia i pozytywną energią. Niezagospodarowana pozytywna energia osób młodych oraz starszych może być pomocna przy utworzeniu wolontariatu nakierowanego na pomoc rodzicom wychowującym dzieci lub też pomocy osobom starszym niesamodzielnym. Taka propozycja alternatywnej opieki dla dzieci ciągłej lub incydentalnej może przynieść korzyść rodzicom dzieci (powrót do pracy, czas wolny dla siebie) i osobom starszym (aktywne życie społeczne, walka z nudą, pośrednio z depresją spowodowaną przez „wypadnięcie” z życia zawodowego i społecznego, zagospodarowanie czasu wolnego).

Ad. 5 Udzielanie wsparcia w działalności lokalnej Klubom Seniora /Centrum Aktywności Seniora/ Klubom Integracyjnym.

Wsparcie działalności lokalnej dla Klubów Seniora/Centrum Aktywności Seniora/Klubów Integracyjnych ma na celu zagospodarowanie czasu wolnego Seniorom, ich aktywizację społeczną oraz pośrednio walkę z często występującą depresją wieku starczego. Każdy z klubowiczów otrzyma imienną Kartę Seniora, która umożliwi korzystanie z różnego rodzaju ulg i promocji (z czasem rozszerzanych). Wsparcie dla lokalnych Klubów Seniora/Centrum Aktywności Seniora/Klubów Integracyjnych Seniora to zapewnienie w ramach aktualnych możliwości

finansowych i kadrowych (w ramach zawiązanego partnerstwa lub pozyskanych środków finansowych – pomoc przy staraniu się o środki w ramach np. Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Inicjatyw Obywatelskich), szkolenia (np. obsługi komputera i innych nowinek multimedialnych - np. tablet), spotkania tematyczne np. z udzielania pierwszej pomocy, bezpiecznego zachowania na ulicy i w domu, profilaktyki zdrowotnej (cukrzyca, nadciśnienie, promowanie zdrowego trybu życia itp.), pozyskania informacji prawnych itp.

Ad. 6 Prowadzenie zakładki na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Będzinie w zakładce Wydział Polityki Społecznej odnośnik pod nazwą roboczą „Echo Seniora” lub bezpośrednio na głównej stronie Starostwa.

Zakładki na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Będzinie, pod nazwą „Echo Seniora”, będzie informowała o sprawach ważnych dla osób starszych. Planuje się pozyskanie w ramach Wolontariatu osób (specjalistów z danej dziedziny np. lekarz geriatra, prawnik, pracownik instytucji pomocy społecznej), które będą raz w tygodniu za pomocą strony internetowej odpowiadały na zadawane pytania (udzielały porady) lub zamieszczały artykuły o sprawach i w sprawach istotnych dla Seniorów.

Ad. 7 Wspieranie tworzenia lub działalności lokalnych Uniwersytetów III Wieku/Akademii Twórczego Rozwoju Seniora i Wnuka.

Uniwersytety Trzeciego Wieku lub inna forma edukacyjna, np. Akademia Twórczego Rozwoju Seniora i Wnuka, to popularna forma zajęć edukacyjnych tak dla Seniorów jak i młodych ludzi. Ich głównym celem jest edukacja osób starszych oraz w przypadku Akademii Twórczego Rozwoju Seniora i Wnuka także przekazywanie dziedzictwa kulturowego młodym osobom przez osoby starsze. Korzyść obopólna. Innymi celami UTW są m.in. rozwój intelektualny, społeczny, aktywność fizyczna, ułatwianie kontaktów z różnymi instytucjami, utrzymywanie więzi towarzyskich, stymulacja psychiczna i fizyczna, budowanie pozytywnych relacji międzysenioralnych.

Ad. 8 Aktualizacja „Karty AS-Aktywny Senior na lata 2019-2023”.

„Karta AS-Aktywny Senior” (załącznik nr 1 do niniejszego programu) będzie mogła funkcjonować poprzez pozyskanie sponsorów, współpracę lub zawarcie porozumienia, partnerstwa z różnymi podmiotami. Posiadanie imiennej Karty „AS-Aktywnego Seniora”, będzie uprawniało do korzystania przez Seniorów należących do lokalnych Klubów Seniora/Centrum Aktywności Seniora/ Klubów Integracyjnych Seniorów z różnego rodzaju ulg, w miarę możliwości

rozszerzanych. Mamy tu na myśli różnego rodzaju rabaty i zniżki na zakup biletów do kina, muzeum, na zajęcia taneczne, na basen, na gimnastykę, do centrum handlowego, do kawiarni, korzystania z usług agencji pośrednictwa nieruchomości itp. Obsługą administracyjną związaną z wydawaniem „Karty AS- Aktywnego Seniora” zajmie się Wydział Polityki Społecznej we współpracy z Wydziałem Promocji Starostwa Powiatowego w Będzinie.

Wydział Polityki Społecznej przy współpracy Wydziału Oświaty – nawiązanie współpracy z Powiatowym Centrum Kształcenia Ustawicznego i Praktycznego w Będzinie (np. przy zaoferowaniu Seniorom darmowych usług tj. fryzjerskich, kosmetycznych itp.).

Nawiązanie współpracy z partnerami na podstawie porozumień.

Ad. 9 Powołanie Powiatowej Rady Seniorów.

Powołanie Zarządzeniem przez Starostę Będzińskiego Powiatowej Rady Seniorów jako podmiot opiniujący i doradczy. Głównym jego działaniem byłoby określenie priorytetów potrzeb i problemów osób starszych oraz przedstawienie propozycji i wniosków dotyczących działań na rzecz Seniorów, zgłaszanych i przedstawianych Radzie za pośrednictwem Wydziału Polityki Społecznej Starostwa Powiatowego w Będzinie przez samych Seniorów. Ponadto jego misją byłoby inicjowanie, opiniowanie, doradzanie i wspieranie w sprawach dotyczących poprawy jakości życia osób starszych. Powołana Rada dostarczałaby Staroście Powiatu Będzińskiego informacji na temat budowania dalszej strategii społecznej w odniesieniu do środowiska osób starszych zamieszkujących teren Powiatu Będzińskiego, a także podejmowałby różnego rodzaju działania i przedsięwzięcia, zmierzające do przebudowy przestrzeni społecznej Powiatu Będzińskiego, by była w jak największym stopniu przyjazna mieszkańcom, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób w wieku senioralnym. Uaktywnione środowisko osób starszych, wsparte w swoich działaniach przez jednostki organizacyjne Starostwa Powiatowego będzie posiadało ogromny potencjał i może stać się spoiwem jednoczącym pokolenia, czego skutkiem może być powrót do modelu rodziny wielopokoleniowej.

VI. Miernik celu głównego

Miernikiem celu głównego tj. „poprawy jakości i poziomu życia osób starszych dla godnego starzenia się poprzez aktywność społeczną, zawodową oraz system opieki nad osobami

starszymi” będzie ilość respondentów w wieku powyżej 60 roku życia, którzy skorzystali z oferty działań zaproponowanych w niniejszym programie.

Źródłem danych będzie sprawozdanie przygotowane przez Wydział Polityki Społecznej Starostwa Powiatowego w Będzinie, na podstawie wcześniej zebranych informacji dotyczących realizacji poszczególnych działań i przedsięwzięć.

VII. Kampania społeczna

Przewiduje się przygotowanie oraz bieżące prowadzenie kampanii społecznej promującej właściwą opiekę nad osobami starszymi, tymi aktywnymi jak i niepełnosprawnymi czy niesamodzielnymi. Promowanie współpracy pokoleń i pozytywnego wizerunku starości jako zadania misyjnego lokalnych mediów. Przygotowanie akcji promocyjnych, programów, kampanii promujących pozytywny wizerunek rodziny wielopokoleniowej i osób starszych.

VIII. Finansowanie i monitorowanie programu

Zapewnienie finansowania poszczególnych zadań będzie w oparciu o:

- dofinansowanie z samorządu terytorialnego i poszczególnych gmin (także forma bezgotówkowa np. dzierżawa, wynajem lub za symboliczną opłatą);
- pozyskanie inwestorów;
- zbiórki publiczne na konkretny cel;
- przedsięwzięcia charytatywne (festyny, spektakle, itp.);
- pozyskanie partnerów (zawijanie partnerstwa lokalnego);
- pozyskanie przez jednostki uprawnione (np. stowarzyszenia, fundacje) środków z odpisów podatkowych tzw. 1 %;
- pozyskanie środków finansowych od prywatnych darczyńców.

Należy zaznaczyć, że znaczna część opisanych powyżej propozycji może zostać wykonana praktycznie bez poniesienia lub minimalnych kosztów, opierając się na doświadczeniu i współpracy między poszczególnymi Wydziałami i jednostkami organizacyjnymi Starostwa Powiatowego w Będzinie.

Bieżący monitoring programu będzie prowadzony przez Wydział Polityki Społecznej Starostwa Powiatowego w Będzinie. Sprawozdanie z jego realizacji będzie przedstawiane raz do roku Zarządowi Powiatu Będzińskiego.

IX. Podsumowanie

Starzenie się społeczeństwa przy jednoczesnym wydłużeniu życia ludzi jest obecnie coraz bardziej odczuwalne, zarówno na poziomie krajowym, jak i regionalnym, czy lokalnym. Zapewnienie odpowiedniej opieki oraz zaktywizowanie osób starszych do działania pomimo wieku, to jedne z wielu zadań jakie stoją przed samorządem terytorialnym i organizacjami współpracującymi. Aby działania realizowane przez powiat były efektywne, muszą wpisywać się w oczekiwania mieszkańców naszego powiatu oraz muszą być na ten cel zabezpieczone odpowiednie środki finansowe. Działania przeprowadzane przez Starostwo Powiatowe w Będzinie w latach 2014-2018 zdobyły uznanie wśród najstarszych mieszkańców powiatu, wiele z nich cieszyło się bardzo dużym zainteresowaniem. Wszystkie działania zawierały ciekawą i czasami innowacyjną formę, a ponadto były dla seniorów całkowicie bezpłatne, aby nie wykluczać ich z życia społecznego, jak również nie ograniczać ich w dostępie do realizowanych przez nasz urząd przedsięwzięć.

Seniorzy są grupą społeczną, o którą należy dbać w sposób szczególny. Są to osoby narażone na wykluczenie społeczne z powodu wieku, niesprawności, zakończenia aktywności zawodowej. Jednocześnie w tej grupie jest ogromny kapitał, a to doświadczenie życiowe, czas, nie spełnione pragnienia życiowe. Stwarzając dobre warunki do ujawnienia potencjału możemy otrzymać zaskakujące rezultaty, np. w aktywnym życiu społeczności lokalnej. Program zakłada, także działania na rzecz osób starszych wymagających wsparcia w zakresie codziennych potrzeb, a także ochrony zdrowia i leczenia.

Ogromna ilość wydanych kart w trakcie poprzedniego „Programu AS Aktywny Senior. Powiatowy Program dla Seniorów na lata 2014-2018”, duża ilość osób korzystających z ulg u partnerów, którzy zawarli ze Starostwem Powiatowym w Będzinie porozumienie, a także duże grupy osób korzystających ze spotkań integracyjnych, mówią same za siebie jak bardzo potrzebna jest kontynuacja działań w zakresie polityki senioralnej w Powiecie Będzińskim.